

Vendar ne misli, da se je sol v ti raztopljini za zmiraj pogubila. Mogoče je, vodi jo spet vzeti; al motiš se, ako misliš, da bi jo robotno (mehaniško) odločiti zamogel. Če pa soglejemo slano vodo, bo počasi izhlapela voda, in sol se bo zopet prikazala. Čudili se bomo zopet viditi ravno tiste pravilne, majčkine, predvidljive solne kočke (Salzwürfel), ktere je poprej voda požerla, da ni bilo nič več viditi od njih.

To, prijatli, nam je očividni dokaz, da tudi to se je zgodilo po tisti nepremeljivi vesoljni postavi, ktera o početju terdih stvari vsakteri reči odločuje lastno podobo ali obliko. Imenujejo se te zmerjene podobe vseh stvari vledenci ali kristali. Delajo se v različnih podobah o sterjenju vsakere snove. Tudi voda, izgled vseh tekočin, jih kaže v zlo različnih dostikrat kaj lepih podobah, kadar se sterdi v led; in sneg — kaj neki je? — nič drugega, kot zvezdiceaste snežinke taci nježnih vodnih vledencov, ki niso ne voda ne terdi led. (Dalje sledi.)

Življenje slavnih Slovanov.

XIV. *)

Franc Andrej Cigler, natoroznanec.

△ Ptuj dežele slavnim možem dostikrat večjo čast skazujejo kot domovina. To je že stara pa žalostna pesnica. Taka se je godila tudi našemu slavnemu domorodcu Francu A. Ciglerju, ki je leta 1842 na Dunaju umrl. Vredništvo nemškega natoroznanskega Kasselškega časopisa (Zeitschrift für Malako-Zoologie) je želelo kmalo po smerti našega Ciglerja, da bi kdo življenje tega učenega moža, kteri se je za natoroznanstvo toliko poganjal, in toliko zaslug pridobil, popisal in na svetlo dal. Gospod F. Šmidt, iskren podpornik vsega dobrega je to prošnjo spollnil in l. 1846 v ravno tistem časniku na znanje dal sledeči kratki popis življenja Ciglerjevega:

Franc Andrej Cigler se je rodil 1. dan oktobra mesca 1761 v Ljubljani, kjer je pod milim varstvom svojih starišev osmo šolo dokončal, potem se je odpravil na Dunaj. Vès vnet za natoroznanstvo je prosil službe v cesarskem muzeju in je bil l. 1806 za varha tega muzeja izvoljen. Poslej je bil naš Cigler v svoji naj večji sreči; noč in dan se je pečal z natoroznanstvom, posebno poznavaje in popisovaje polže in zaklepnice ali školke (conchilije) pozemeljske in povodne, je več plemen poprej neznanih popisal in si imé preučenega moža pridobil. Leta 1823 je to službo slavno doslužil in v pokoj stopil, 3. novembra 1842 pa na Dunaju v svojem dva in osemdesetem letu umrl. Ciglerjevo imé bo v bukvah slavnih natoroznancov vekomaj zapisano. Cigler ni sicer nič slovanskega pisal, ali to nam ne brani ga slavnim Slovanom prištevati, ker smo prepričani, da bi se bil njegov um v slovanskih šolah ravno tako razcvetal in se poslavil z veliko drugimi vred, ki so se morali zavoljo okolišnin svoje dōbe višjih nauk v ptujih jezikih učiti in kteri so pozneje slavna dela tudi v ptujih jezikih pisali. Če so pa to ptujim narodom v dobitek delali, so delali vendar tudi s tem svojemu narodu čast, ker je morala pripravnost za učenost, po kteri pripravnosti veliko posameznih vès narod sodijo, jim že prirojena biti, in toraj njihovemu rodu posebno slavo daje, da si narodu v čigar jeziku so se učili, deleža te slave do cela ne odrekujejo.

To smo pristavili, ker nekteri narodu slovanskemu gledé tistih slavnih sinov, ki so v neslovanskih jezikih pisali, celò delež slave kratijo.

*) Pisatelj, kteri je razun XIII. vse življenjopise sam spisal, bo prihodnjic svoje spise z znamenjem △ zaznamoval.

Novičar iz mnogih krajev.

Iz vseh krajev austrianskega cesarstva, kamor koli je žalostna novica strašnega hudodelstva zoper cesarja došla, se razlega le en glas prokletstva groznega početja, ktero se je še posvečene osebe svitlega vladarja lotilo. Po ostermenji nad toliko zlobo, so se pa tudi povsod zahvalne molitve in pesmi iz pers milionov vdanih Austriancev vzdignile, Boga hvaliti, da je tako drago in nadešno življenje, od ktereга blagor cele države odvisi, nesreče rešil. Po telegrafskih naznanilih se svitli cesar čedalje bolj počuti, bolečina, ki se je zavoljo pretresa možgan ponavljala, začne odjenjati, mirno spanje se sopes verne, in kakor v Dunajskih novicah beremo: cesar sicer stanice ne zapusti, pa se vendar več del dneva že spet z vladarskimi opravki peča. Hrepenenje, svojega cesarja kovarnih naklepov rešenega viditi, in želja, mu ustmeno verno vdanost zvestih dežel in mest na znanje dati péle odbornike iz vseh kronovin na Dunaj k svitlimu prestolu. Tudi iz Krajnskega ste deputaciji deželnih stanov in mestnega odbora se že na pot podale. Do zdaj je bilo že 180 taci deputacij v ti namen od cesarjevega očeta sprejetih. — Dunajski časniki so napolnjeni z natančnimi popisi žalostne dogodbe. Posebno pogumno se je pri napadu morivca nek Dunajski mestnjani, po imenu Ettenreich obnašal, ki je hudodelnika napadel, na tla vergel in se z njim boril, mu nož odvzeti. Za tega voljo je on tudi od cesarja v pričo cele cesarske rodovine Franc-Jozefov viteški red prejel. Tudi se bere od veliko milodarov, ki so jih premožni Dunajčanje v znamenje veselja nad srečno rešitev cesarja za reveže, ranjene vojsake v Milani, in druge dobre namene podelili. Hudodelnik Libeny nek terdi, da se je iz prostega nagiba, in od nobenega najet, tega hudodelstva lotil, vendar so več ptujih in sumljivih oseb zasačili, in policija na Dunaji na take ljudi oistro pazi. — Od preklicaniga bakreniga denarja leži v dunajski c. k. kovarnici čez 11.000 centov. Dvajsetice čversto kujejo, s tolarki in pa z goldinarji so prenehali. Pretečeni teden so bile perve desetice gotove, ki imajo velikost starih petink. — Med austriansko in prusko vlado je colna zaveza za 12 let storjena. — V Milani se po ostrih postavah obsede ravná. Vojsaki so več dni noč in dan na nogah bili; poboljšek, ki ga zavoljo težavne službe imajo, jim mora mesto plačati. Tudi proti Švajcu, kjer se je prekucijska povzdiga v Milani osnovala, se bode po vsi oistrosti ravnalo. Vsaka zaveza med Tesinskim kantonom in med Lombarškim je razrešena. Nobeden ne smé iz ene v drugo deželo čez granico iti, noben Švajcar, ako tudi popotni list ima, ne smé čez Tesin v Lombarško priti. Vsim Tesinskim deželjanom, ki so se v Lombarškim naselili, ali tam barantajo, je zapovedano, Laško v 3 dnéh zapustiti in se v Švaje nazaj podati. Govori se, da jih je več tavžent, ktere ta kaznen zadene. Vzrok tega odgnanja Tesinčanov, je razun védniga podpihovanja Laških prekucnežev od Tesinske strani tudi to, da so odotne gosposke neke menihe naših dežel iz franciskanerskega reda brez vsega vzroka pregnale. Tudi se govori, da bojo vse vlade od Angležev oistro tirjale, nad beguni na tanjko čuvati ali jih iz dežele pregnati, hudo se graja ravnanje Angličanov, ker se v Londonu po javnih razglasih denarji za podpiro Košutovih in Mazzinovih namenov nabirajo. — „Terzaškemu časniku“ se iz Carigrada piše, da so odotni prebivavci zlo prestrašeni, ker njih sultan, nek posebno od francoskega poročnika podpihovan, tirjavam našega cesarja zadovoliti neče. Austrianski poslanik s svojimi uradniki in služabniki je za odhod popolnoma pripravljen, parobrod „Croatia“ že na-nj čaka, in ako odrine, je konec mirne zveze s Turčijo. Pri tem